

(szarmata) keltezhető, a 7 gödör közül 2 vaskori, 4 római császárkori, 1 pedig ismeretlen korú. A 117. szonda szinte teljes hosszán jelentkeztek a régészeti objektumok, a D-i részén azonban kissé sűrűsödtek.

Tökös-Varga-tag 1. (KÖH 62254): A próbafeltárás során összesen 10 régészeti objektum került elő, melyekhez 15 stratigráfiai egységet kapcsolunk. Az objektumok közül 2 nagy méretű, amorf gödör a középső neolitikumra keltezhető; 1 kemence és 2 gödör a középkorra; 1 árok és 4 gödör pedig ismeretlen korúak. Az objektumok a szondák teljes hosszán jelentkeztek. A 200 m hosszúságú, 121. szondában két nagy méretű, középső neolitikumra (alföldi vonaldíszes kerámia kultúrája, esztári csoport) keltezhető hulladékártaló gödröt tártunk fel (4/4 és 6/6 objektum). A gödrök nagy mennyiségű leletanyagot (patics, kerámia, állatsont, pattintott kőeszközök, orsógombok stb.) tartalmaztak. Mindkét gödörből került elő vörös színű slippel bevont, fekete, festett vonalköteges díszű finomkerámia és több hengeres nyakú, gömbös testű, kiöntöcsöves edény töredéke. A 6/6 sz. gödörben több lemélyülést dokumentáltunk, illetve az egyik lemélyülésben (6/12) sikerült egy kagylós réteget észlelnünk, melyet finombontással tártunk fel.

Tökös-Varga-tag 2. (KÖH 62260): A próbafeltárás során összesen 11 régészeti objektum került elő, melyekhez 11 stratigráfiai egységet kapcsolunk. Az objektumok mindegyike feltételezhetően a középkorhoz kapcsolható (15. század). Összesen 7 kemence, illetve az azokhoz tartozó platni került feltárára, melyek közül azonban csak egynél tudunk kerámiaréteget megfigyelni a platni alatt, annak feltörése után. A kemencék legnagyobb része nem tartalmazott keltező értékű leletanyagot, azonban a kemencékhez kapcsolható gödrök egyértelműen a középkorra (15. sz.) datálhatóak. A lelőhelyen a kemencék mellett 4 gödröt tártunk fel, melyek közül a 7/7. gödör nagy méretű, rétegzett betöltéssel.

Tökös-Varga-tag 3. (KÖH 62266): A próbafeltárás során megnyitott 125. szonda esetében fennáll a modern kori szennyezettség lehetősége (tanyahely), azonban a recens kerámia és téglatöredékek mellett régészeti korú (őskori) kerámiát is találtunk. A 129. szonda, illetve a – később megnyitott – 181. és 182. szondák mindegyikében egy-egy késő rézkori (badeni kultúra) gödröt tártunk fel. A nagy méretű, megközelítően kerek gödrökből nagy mennyiségű leletanyag (kerámia, agyagkanál, állatsont, patics) származott. Változó mélységekből több zsák földmintát csomagoltunk el. A 128. szonda területén – a geofizikai vizsgálat során lokalizált – teljesen elpusztult őskori kurgán központi sírjának feltárása történt meg. A feltárás során a kurgán középpontjában egy DNY–ÉK-i tájolású sírgödörben egy háton fekvő, látható melléklet nélkül eltemetett, 20-as éveik elején elhunyt, magas termetű fiatal nő csontváza került kibontásra. A lábait térdben felhúzott, függőleges pozícióban voltak eredetileg, azonban a bomlás során mindkét térd balra borult. Karjait behajlítva a mellkasra helyezték. A feltehetően felülről rázuhanó földtől összetört, tarkónál alátámasztott koponya előre néz. A trapezoid alakú, lekerekített sarkú gödörsír alján gazdag szerves lenyomatokat figyeltünk meg, melyek az egykor az elhunyt alá terített fehér(?) csíkos textil és barna bőr derékalkj maradványai lehetnek. A sírgödör alján – így a váz alatt is – minimális vörös okkerfesték szórásának nyomait lehetett megfigyelni. A gödörsír feltehetően fa fedésének nyomait sajnos nem lehetett azonosítani. A temetkezési rítus alapján a sírt egyértelműen a nomád Jamnaja-kultúra egyik temetkezésének határozhatjuk meg.

A lelőhelyen összesen 10 régészeti objektum került elő, melyekhez 10 stratigráfiai egységet kapcsolunk. Az objektumok mindegyike az őskorhoz kapcsolható, a badeni kultúra és a Jamnaja-kultúra emlékényaga került feltárára.

A feltárás munkatársai: D. Szabó László régész; Bör Gabriella és Jurás Ákos ásatási technikusok; Czákó Viktória geodéta.

LACZI ORSOLYA – DANI JÁNOS

35. Bolhás, Nyíres

(KÖH 89085)

(Somogy megye) Ő, Ró, Kö

Várvi Páter, somogyzombi lakos régészeti leletek előkerülését jelentette be. A 2014. október 18-án elvégzett leletmentés során kevés őskor, római kori és középkori lelet kerül elő. A lelőhely a Taranyi-Rinya-ágba folyó Kő-völgyi-árokotól Ny-ra található, Ny-i és K-i kiterjedése bizonytalan.

Munkatárs: Nyári Zsolt rajzoló.

NÉMETH PÉTER GERGELY

36. Borsodszegz határa

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ő, B, Kö

A Gazdasági Operatív Program keretében zajló Szélessávú közhálózati fejlesztések tárgyában megvalósítandó GOP-3.1.2-12-2012-0018 azonosító számú pályázat részeként kiépítendő optikai kábel projekthez végzett a Herman Ottó Múzeum előzetes régészeti dokumentáció készítéséhez kapcsolódó terepbejárást 2014. szeptember 18. és október 2. között Borsod-Abaúj-Zemplén megye DNY-i részén.

Délkelet (KÖH 87629): Borsodszegz DK-i részén, közvetlenül a település mellett, a Jaka-tó nevezetű domb Ny-i lejtőjén helyezkedik el, mely terület nagyobb része mezőgazdasági művelés alatt áll. A bejárás során 450×160 m kiterjedésű területen, nagy intenzitással és nagy mennyiségben késő bronzkori, közepes intenzitással középkori kerámiák, illetve egy őrlőkö kerültek elő.

Kis-völgy-dűlő Észak (KÖH 87633): A lelőhely Borsodszegztől D-re 1,6 km-re, a Geszti-patak és a Pólya-völgy találkozásánál, a Kis-völgy-dűlő ÉNy-i részén, az É–D-i irányú dombhat Ny-lejtőjén helyezkedik el, a patak és a közút közvetlen közelében. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll. Egy 200 m hosszú, 50 m széles területen szóróanyagosan őskori kerámiatöredékeket, pattintott kőeszközöket és paticst gyűjtöttünk.

Munkatársak: Miskolczi Melinda, Fekete László, Nagy Zoltán, Nagy S. József, Simon József, Galkó József, Juhász Ádám, Toronya Zsolt.

TÓTH KRISZTIÁN

37. Borsodivánka, Nagyhalom (Marhajárás)

(KÖH 16345)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B

A lelőhely összetett szerkezetű, bronzkori település tell manggal. Megegyezik a Borsodivánka, Prónay kastély (KÖH 15921) lelőhellyel. Az egykor vízzel körbevett sziget teljes felületét fedi a bronzkori falu. A lelőhelyen a BORBAS (Borsod Plain Bronze Age Settlements) projekt keretében végeztünk geofizikai felmérést 2014. szeptember 29. és október 3. között a jelenleg dupla halom formát mutató tellen és a hozzá kapcsolódó külső településen. A növényzeti fedettséghez igazodó geofizikai

kai felmérésen sem régészeti korú épületek sem árok nyoma nem jelentkezett. A domb ÉK-i oldalába mélyített lőtér falában jól meg lehetett figyelni a tellt alkotó égett és hamus rétegeket. A málló lőtér falából hatvani és fűzesabonyi leletanyag hullik.

Munkatárs: Tobias Kienlin, Pusztai Tamás, Honti Szabolcs, valamint a kölni és a Miskolci Egyetem hallgatói.

PUSZTAINÉ FISCHL KLÁRA

38. Borsodivánka határa, BORBAS projekt (Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ő, U, B, Sza Kő

Terepbejárás folyt 2014. szeptember 29. és október 3. között a BORBAS (Borsod Plain Bronze Age Settlements) projekt keretében *Borsodivánka, Nagyhalom (Marhajárás, KÖH 16435)* tell település környezetében bronzkori szatellit települések azonosítása céljából.

A terepbejárással nagyjából azonos időben a Gazdasági Operatív Program keretében zajló Szélessávú körzethálózati fejlesztések tárgyában megvalósítandó GOP-3.1.2-12-2012-0018 azonosító számú pályázat részeként kiépítendő optikai kábelhez kapcsolódó ERD terepi munkái is zajlottak a térségben a Herman Ottó múzeum munkatársai részvételével. Több lelőhely mindkét projekt kutatási területébe bele esett.

Kóta-halom (KÖH 80953): A lelőhely Tiszabábolnától 1,8 km-re Ny-ra, a Páskom nevű terület Ny-i részén, a köztűttől 270 m-re É-ra, egy kisebb Ny–K irányú domb Ny-i végén helyezkedik el. A halom környezete és oldala mezőgazdasági művelés alatt áll; a bejáráskor frissen szántott volt, mely jó látási viszonyokat biztosított. Kis intenzitással őskori kerámiatöredékek és pattintott obszidián kőeszközök kerültek elő.

Korcsma-Horgas II. (KÖH 87791): A lelőhely Tiszabábolnától 1,8 km-re Ny-ra, a Páskom nevű terület Ny-i részén, a köztűttől 270 m-re É-ra, egy kisebb Ny–K irányú domb Ny-i végén helyezkedik el. 340×260 m-es területen őskori és római kori (szarmata) kerámiatöredékek kerültek elő.

Malom dűlő 2 (KÖH 89309): A Malom-dűlőben, két kisebb folton, kis mennyiségű őskori kerámiát gyűjtöttünk.

Malom dűlő 3 (KÖH 89311): A Malom-dűlőben, két kisebb folton, kis mennyiségű őskori kerámiát gyűjtöttünk.

Pap-föld (KÖH 87793): A lelőhely Tiszabábolnától 1,8 km-re Ny-ra, a Páskom nevű terület Ny-i részén, a köztűttől 270 m-re É-ra, egy kisebb Ny–K irányú domb Ny-i végén helyezkedik el. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll; a bejáráskor frissen szántott volt, mely közepesen jó látási viszonyokat biztosított. Egy 360×350 m-es területen őskori és középkori kerámiatöredékek kerültek elő.

Szentistváni-dűlő (Proletár-dűlő) (KÖH 87195): A Nagyhalom (Marhajárás) (KÖH 16345) tell településtől É-ra, a Rima- és a Kánya-patakok összefolyásától szintén É-ra, neolitikus, bronzkori és szarmata településnyomokat figyeltünk meg a szántásban. A fűzesabonyi kultúra leletanyagát a Borsodivánka, Nagyhalom tellt lakó közösséghez kötöttük, és a lelőhelyet, mint azonos települési klaszter részét interpretáltuk.

A Kis-föld Északkelet (KÖH 87709) és a Malom-dűlő (KÖH 87695) lelőhelyek leírását ld. a Borsodivánka határa, optikai kábel projektnél.

Munkatársak: a Miskolci Egyetem hallgatói.

PUSZTAINÉ FISCHL KLÁRA

39. Borsodivánka határa, optikai kábel projekt (Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ő, U?, R, B, Sza, Kő

A Gazdasági Operatív Program keretében zajló Szélessávú körzethálózati fejlesztések tárgyában megvalósítandó GOP-3.1.2-12-2012-0018 azonosító számú pályázat részeként kiépítendő optikai kábel projekthez végzett a Herman Ottó Múzeum előzetes régészeti dokumentáció készítéséhez kapcsolódó terepbejárást 2014. szeptember 18. és október 2. között Borsod-Abaúj-Zemplén megye DNy-i részén.

Kis-föld Északkelet (KÖH 87709): A lelőhely Borsodivánka Ny-i részén, a temetőtől 250 m-re Ny-ra, a Kóta-halomtól 170 m-re ÉK-re helyezkedik el, a köztűttől közvetlen közelében, attól D-re. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll; a bejáráskor frissen szántott volt, mely közepesen jó látási viszonyokat biztosított. Egy 340×150 m-es területen, közepes intenzitással került elő 34 kerámiatöredék és 4 pattintott kőeszköz. A lelőhelyet néhány nappal korábban P. Fischl Klára is bejárta a BORBAS projekt keretében, és késő rézkori (badeni kultúra), valamint római kori (szarmata) leleteket talált.

Korcsma-horgas I. (KÖH 87743): A lelőhely Borsodivánkától 850 m-re K-re, a Kossuth Tsz közelében, a köztűttől D-i oldalánál egy É–D irányú dombháton helyezkedik el. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll; a bejáráskor frissen szántott és tárcsázott volt, mely jó látási viszonyokat biztosított. Egy 140×90 m-es területen, csekély intenzitással három neolitikus vagy rézkori kerámiát gyűjtöttünk.

Malom-dűlő (KÖH 87695): A lelőhely Egerlövőtől 900 m-re DK-re, az Eger-főcsatorna jobb partján emelkedő dombon, a csatornától 300 m-re helyezkedik el, az Egerlövő–Borsodivánka köztűttől 90°-os kanyarulatában. A köztűttől átvágja a lelőhelyet. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll; a bejáráskor frissen szántott volt, mely közepes látási viszonyokat biztosított. Egy 270×230 m-es területen, közepes intenzitással jelentkező (46 darab) késő rézkori (badeni kultúra), bronzkori és római kori (szarmata) kerámiatöredékeket és egy pattintott kőeszközt gyűjtöttünk. A lelőhelyet néhány nappal korábban P. Fischl Klára is bejárta a BORBAS projekt keretében.

Nagy-ugar Kelet (KÖH 87699): A lelőhely Borsodivánkától 1,2 km-re ÉNy-ra, a Rima bal partján egy enyhe kiemelkedésen, attól 150 m-re helyezkedik el, a köztűttől közvetlen közelében, attól Ny-ra. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll; a bejáráskor frissen szántott és boronált volt, mely jó látási viszonyokat biztosított. Egy 200×60 m-es területen, alacsony intenzitással őskori és középkori kerámiatöredékeket gyűjtöttünk.

Országúti-dűlő (KÖH 87737): A lelőhely Borsodivánkától D-re, a Poroszló felé vezető köztűttől K-i oldalánál, a megyehatártól 200 m-re, egy enyhe kiemelkedésen helyezkedik el. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll; a bejáráskor frissen szántott volt, mely közepes látási viszonyokat biztosított. Egy 200×40 m-es területen, alacsony intenzitással jelentkező neolitikus vagy rézkori kerámiatöredékeket (4 db) és pattintott kőeszközöket (2 db) gyűjtöttünk.

Munkatársak: Fekete László, Király Ágnes, Miskolczi Melinda, Csengeri Piroska, Simon József, Galkó József, Toronya Zsolt, Gregóczi Gergő, Nagy S. József.

TÓTH KRISZTIÁN